

ساره خلیج

سارا نوروزی

چیا جبری

«طراح کاغذی» یا «مدیر خلاق»؟

چرا صنعت مد برای بقا، مهارت را بر مدرک ترجیح می‌دهد

در آستانه ۱۲ تیر، روز ملی نساجی، پوشاک و خیاط، نشریه «بازارکار» در نشست تخصصی با حضور چیا جبری (مدیرعامل مؤسسه توسعه مد و پوشاک چیامد)، سارا نوروزی (مدرس دانشگاه) و ساره خلیج (کارآفرین و فعال حوزه پوشاک)، به بررسی یکی از ریشه‌ای‌ترین مسائل این صنعت، یعنی «شکاف عمیق میان آموزش آکادمیک و واقعیت‌های بازارکار» پرداخت. این نشست که در مرکز «ستفا» برگزار شد، کوشید تصویری واقعیت‌تر از صنعت مد در ایران ارائه دهد؛ صنعتی که برخلاف ظاهر پرزرق و برق و تصویر فانتزی رایج در شبکه‌های اجتماعی، در عمل با مسائل پیچیده‌ای چون ضعف ساختار آموزشی، نبود پیوند مؤثر با صنعت، مدرک گرایی، کمبود مهارت‌های کاربردی، فقدان داده‌های پژوهشی و ناهماهنگی میان طراح و تولیدکننده دست به گریبان جمع‌بندی سخنان کارشناسان حاضر در این میزگرد نشان می‌دهد که بحران امروز طراحی لباس در ایران، صرفاً ناشی از کمبود شغل نیست، بلکه حاصل مجموعه‌ای از نارسایی‌های انباشته است؛ نارسایی‌هایی که طی سال‌ها حل نشده و اکنون خود را در قالب انبوه فارغ‌التحصیلان کم‌مهارت، کارگاه‌های بلااستفاده، تولیدکنندگان بی‌اعتماد به طراحان و دانشجویانی نشان می‌دهد که با مدرک دانشگاهی، اما بدون آمادگی حرفه‌ای، وارد بازاری میشوند که قواعد آن را نمی‌شناسند.

لیلا فرزالی
همته‌نامه بازارکار

می‌دهند، توضیح داد که ریشه اصلی این بی‌اعتمادی، عدم انطباق طرح‌های فارغ‌التحصیلان با واقعیت‌های تولید انبوه و قدرت خرید مصرف‌کننده است.

از نگاه او، طراحی لباس فراتر از یک فعالیت صرفاً زیبایی‌شناسانه است؛ بلکه فرآیندی است که باید در آن فرهنگ، باورها، نیاز مشتری، محدودیت‌های فنی و منطق اقتصادی به‌طور هم‌زمان لحاظ شود. وی تأکید کرد طراحی‌هایی که صرفاً بر ابراز هنری خود متمرکز باشند و واقعیت‌های بازار را نادیده بگیرند، به‌ناچار از گردونه رقابت حذف خواهند شد.

جبری در ادامه بر اهمیت «ذائقه‌سازی» انگشت گذاشت و خاطرنشان کرد تغییر ذائقه عمومی نه با برخوردهای سلبی، بلکه از مسیر پژوهش، برنامه‌ریزی بلندمدت و طراحی هوشمندانه ممکن است. در همین راستا، وی پیشنهاد داد گروه‌های پژوهشی منسجمی شکل گیرند تا با بهره‌گیری از ظرفیت رنگ، فرم، الگو و روایت فرهنگی، ذائقه بصری جامعه را به سمت پوشش هویت‌مند سوق دهند.

هماهنگی بیشتری با نیازهای فرهنگی و اقتصادی جامعه داشت. جبری در ادامه، با انتقاد صریح از غلبه مدرک‌گرایی در نظام آموزشی، اظهار کرد تجربه عملی به‌تدریج از چرخه آموزش حذف شده و مدرک جای آن را گرفته است. در نتیجه، دانشجویی که چند سال در دانشگاه تحصیل کرده، ممکن است پس از فارغ‌التحصیلی حتی درک دقیقی از بازار، سلیقه مشتری، قیمت‌گذاری، تولید انبوه یا محدودیت‌های فنی نداشته باشد. او در مقایسه‌ای معنادار یادآور شد گاه فردی باتجربه در بازار که از شاگردی آغاز کرده، شناختی بسیار دقیق‌تر از واقعیت‌های فروش و مصرف دارد تا فارغ‌التحصیلی با مدرک بالا.

مسئله اصلی: فقدان زبان مشترک میان طراح و تولیدکننده

چیا جبری در بخشی دیگر از این نشست به واکاوی شکاف موجود میان طراحان و تولیدکنندگان پرداخت. وی با اشاره به اینکه بسیاری از تولیدکنندگان ایرانی همچنان استفاده از الگوها و نمونه‌های آماده خارجی، به‌ویژه مدل‌های ترکیه‌ای را ترجیح

آموزش دانشگاهی؛ فاصله‌ای جدی با میدان واقعی تولید

چیا جبری، مدیر مؤسسه توسعه مد و پوشاک «چیا مد»، در ابتدای نشست با اشاره به افزایش شمار دانش‌آموختگانی که به‌جای ورود به چرخه تولید، به جمع بیکاران می‌پیوندند، تأکید کرد این وضعیت از نوعی اختلال ساختاری در رابطه میان دانشگاه و بازار کار حکایت دارد. به اعتقاد او، نباید انتظار داشت یک نشست یا گفت‌وگو به‌تنهایی همه مسائل را حل کند، اما نادیده گرفتن این بحران فقط به عمیق‌تر شدن آن خواهد انجامید.

او بخشی از این نابسامانی را ناشی از ماهیت «وارداتی» صنعت مد در ایران دانست و توضیح داد مد و لباس، همانند سینما، صنعتی است که از بستری فرهنگی دیگر وارد ایران شده و ما بدون یادگیری عمیق زبان، منطق و نظام دانشی آن، بیشتر به کپی‌برداری از ظاهرش بسنده کرده‌ایم. به باور جبری، اگر این حوزه از ابتدا با کمک متخصصان معتبر جهانی و با رویکردی علمی بومی‌سازی می‌شد، امروز خروجی دانشگاه‌ها